

[Erik Eriksen.]

den i fællesmarkedet, så bliver det efter venstres opfattelse nødvendigt, at vi tager vor stilling op til selvstændig vurdering.

Det er rigtigt, at Storbritannien hidtil har været vort hovedmarked for landbrugsvarer. Jeg føler mig imidlertid personlig ikke så sikker på, at dette er noget, der vil vare ved alle dage, og allerede af denne grund er jeg af den samme opfattelse, som jeg har været, siden problemet blev aktuelt, nemlig at Danmarks fremtid ligger i deltaelse i de seks landes marked, og derfor tror jeg, det vil være katastrofalt, et meget stort fejlgreb, hvis vi betingelsesløst knytter vor økonomiske fremtid til Englands.

Men som sagt, jeg tror, at man kan regne med, at Danmark inden længe er medlem af fællesmarkedet, og det vil være af meget stor værdi for erhvervslivet at have vished herfor. Gennem de sidste år har der bestået en beklagelig uvished på dette punkt, og visheden vil i sig selv virke stimulerende også på de investeringer, jeg omtalte for et øjeblik siden. Hvis vi fører en positiv erhvervspolitik i overensstemmelse med de synspunkter, jeg her har prøvet at skitsere, tror jeg også at overgangsvanskelighederne til de nye markeder vil blive nogenlunde beskedne. Jeg tror ydermere, at det hurtigt vil vise sig, at mulighederne, chancerne, om man vil, er mere betydningsfulde. Vi får adgang til verdens hurtigst voksende marked på lige fod med andre, og det er klart, at det er noget, man må lægge vægt på. Vort erhvervsliv kan nemlig ikke efter min opfattelse i længden holde til den forskelsbehandling, hvis virkninger allerede nu mærkes så tydeligt i mange industri-virksomheder, men det er vist ligesom lettest at få øje på dem, når det gælder landbruget.

Udviklingen på det italienske marked er måske den hidtil største bet, vi har fået ved fornemt at stå uden for fællesmarkedet. Men der har jo været adskillige andre, og det mærkes tydeligt, at dansk landbrug er ved at få sværere og sværere ved at gøre sig gældende blandt de seks, og derfor haster det med dansk tilslutning. Det er det, jeg gerne har villet understrege.

Hvad nu specielt landbruget angår, tror jeg vi må indstille os på en ny tids vilkår og forudsætninger. England har som følge

af sin særlige ordning for støtte til landbruget i mange år været det marked, på hvilket ethvert land kunne aflæsse en midlertidig overskudsproduktion. Det er derfor blevet mere og mere urealistisk at betragte den pris, der opnås i England, som verdensmarkedsprisen. Jeg tror, vi bliver nødt til at erkende, at fællesmarkedets prisniveau for landbrugsvarer er nok så realistisk. Jeg har tidligere sagt det sådan, at alle erhverv herhjemme stort set opnår Europapriser for deres ydelser; kun landbruget må nøjes med adskilligt mindre, og det kan ikke blive ved. Den seneste prisudvikling for en række varer viser tydeligt, at vi er klemt inde i en helt uholdbar udvikling, og det landbrugsforlig, som den højtærede statsminister og landbrugsorganisationerne opnåede enighed om i foråret, kan vel være meget godt som en midlertidig foranstaltning, men der vil vel være enighed om, at det er ikke noget, der peger fremad.

Jeg vil også gerne lige til slut pege på den ændring i landbrugets struktur, som de fleste kan se trænger sig på. Jeg ønsker ikke nogen ændring, der svækker husmandsbrugets stilling. Venstre ønsker af såvel økonomiske som folkelige og politiske grunde at bevare det størst mulige antal sunde og levedygtige husmandsbrug; men man står husmandsbrugets lykke i vejen ved enøjet at forlange landbrugsforpligtelsen overholdt for brug, som på grund af en udvikling, der har stået på i flere år, men hvis konsekvenser nu føles langt stærkere, ikke har nogen chance for at blive sunde og levedygtige, og som derfor i mange tilfælde vil være næsten usælgelige. Derfor tror jeg, at man, efterhånden som de allermindste brug af den ene eller anden grund udbydes til salg, bør muliggøre sammenlægning. Jeg vil oprigtigt håbe, at der kan komme mere gang i landbokommissionens arbejde, end vi udenforstående hidtil har fået indtryk af at der er. Jeg tror, der foreligger en lang række problemer, ikke blot på dette, men på en lang række områder, som gør, at denne kommission i langt højere grad burde fremskynde sin gerning.

Jeg har ikke mange ord at sige om undervisning og forskning. Jeg erkender, at her er det nødvendigt med investeringer. Andre offentlige investeringer er også påkrævede,